

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 93/04-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. mája 2004 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. M. Š., Súkromná zubná ambulancia, H., zastúpenej advokátom JUDr. O. Š., Advokátska kancelária, B., vo veci porušenia jej základných práv podľa čl. 1, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 Listiny základných práv a slobôd a porušenia ľudského práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 2. decembra 2003 č. k. 8 Co 1/03-59 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. M. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. apríla 2004 doručená sťažnosť MUDr. M. Š., Súkromná zubná ambulancia, H. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. O. Š., Advokátska kancelária, B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok a porušenie ústavných podmienok jeho vyvlastnenia upravených v čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), porušenie jej základného práva na podnikanie upraveného v čl. 35 ods. 1 ústavy a porušenie jej ľudského práva vlastníť majetok upraveného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dodatkový protokol“) v nadväznosti na porušenie čl. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy

a čl. 11 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) z 2. decembra 2003 č. k. 8 Co 1/03-59. Sťažovateľka uvedený rozsudok k sťažnosti pripojila a uviedla, že napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 11. marca 2004.

Napadnutým rozhodnutím krajský súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) z 30. októbra 2002 č. k. 8 C 207/01-41, ktorým bola zamietnutá žaloba sťažovateľky proti odporcovi Všeobecnej zdravotnej poisťovni, so sídlom Mamateyova 17, Bratislava, o zaplatenie 68 330,89 Sk s prísl.

Z uvedeného rozsudku okresného súdu, ktorý sťažovateľka pripojila k svojej sťažnosti, vyplýva, že okresný súd argumentoval v jeho odôvodnení tým, že návrh je podaný predčasne vzhľadom na § 34 ods. 6 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“). Prvostupňový súd ďalej argumentoval, že návrh bol podaný predčasne, pretože navrhovateľka (sťažovateľka) nesprávne stotožnila okamih prechodu záväzkov zrušenej poisťovne s okamihom zrušenia súhlasu a prechodu jej poistencov na odporcu. Odporcu nemožno považovať za univerzálného nástupcu poisťovne Perspektíva, pretože bola zrušená bez nástupcov. Či záväzky a pohľadávky poisťovne Perspektíva prejdú na odporcu, bude možné konštatovať po ukončení likvidácie. Skutočnosťou, že na majetok Perspektívy bol vyhlásený konkurz uznesením krajského súdu sp. zn. 7 K 70/01 z 20. apríla. 2001, momentálny stav v čase rozhodovania nebol ovplyvnený. Preto prvostupňový súd návrh ako predčasný zamietol, pretože v čase rozhodovania odporca nebol pasívne vecne legitimovaný.

Z relevantnej časti napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že odvolací súd bol v danej veci toho názoru, že prvostupňový súd „*zo správne zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver. (...) Nemožno zamieňať – stotožniť – prechod práv a povinností zo zrušenej poisťovne na VšZP v personálnom (poisteneckom) poňatí s otázkou zodpovednosti za dlhy a iné záväzky zrušenej poisťovne (majetkovú sféru). Prechod záväzkov môže nastať po ukončení likvidácie a zániku poisťovne dňom výmazu*

z obchodného registra, pokiaľ by ich nebolo možno uspokojiť z majetku rezortu poisťovne v likvidácii. Nutné je ďalej upozorniť na vyhlásený konkurz, v rámci ktorého dochádza k uplatňovaniu pohľadávok (záväzkov) za zrušenie poisťovne. Súd prvého stupňa – ako už je spomenuté – správne zistil skutkový stav aj vec správne právne posúdil. Aj podľa názoru odvolacieho súdu nie je možné pri posudzovaní tejto právnej veci obísť (nerešpektovať) už cit. ust. § 34 ods. 6 zák. č. 273/1994 Z. z. v znení noviel. Odvolací súd v zhode so závermi súdu prvého stupňa preto nepovažoval odporcu za vecne legitimovaného v tejto právnej veci.“

Podľa právneho názoru sťažovateľky krajský súd v napadnutom rozsudku aplikoval také znenie ustanovenia § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z., ktoré sa stalo súčasťou tohto zákona až po uplatnení jej práva cestou súdnej žaloby prostredníctvom novelizácie vykonanej zákonom č. 233/2001 Z. z., čím „*bol narušený inštitút právnej istoty, s ktorým v právnom štáte úzko súvisí požiadavka zachovania legálne nadobudnutých práv. Vo všeobecnom vyjadrení to znamená, že nikomu nemožno odňať jeho riadnym spôsobom nadobudnuté práva na základe neskoršie vydaného právneho predpisu. Táto požiadavka ako imanentná súčasť právnej istoty sa vzťahuje predovšetkým na základné práva a slobody, ktoré sú v zmysle čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné“.*

Z tohto právneho východiska vyvodzuje sťažovateľka záver, že v napadnutom rozsudku krajský súd interpretoval a aplikoval ustanovenie § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z. v rozpore s označenými článkami ústavy, Listiny a Dodatkového protokolu.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania vyniesol tento nález:

„Zamietnutím návrhu na zaplatenie 68.330,89 Sk s príslušenstvom rozsudkom Krajského súdu Bratislava 8 Co 1/03-59 v dôsledku aplikácie § 34 ods. 6 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na rovnosť garantovanú čl. 11 Listiny základných práv

a slobôd a čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy SR, práva na podnikanie zakotveného v čl. 35 ods. 1 Ústavy SR, práva vlastníť majetok upraveného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a k prekročeniu podmienok vyvlastnenia, ktoré sú zakotvené v čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Zároveň došlo aj k porušeniu ustanovenia čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorý je vyjadrením princípu právneho štátu.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 02. 12. 2003, č. k. 8 Co 1/03-59 sa zrušuje.

Slovenská republika je povinná zaplatiť navrhovateľovi čiastku 70.000,- Sk k rukám navrhovateľa do troch dní odo dňa právoplatnosti z titulu primeraného zadosťučinenia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na

ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa názoru ústavného súdu treba sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu, na relevancii ktorej sa v zásadných aspektoch nič nezmenilo ani zmenou ústavnej úpravy vzťahujúcej sa na individuálnu ochranu základných práv a slobôd, však tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky (*mutatis mutandis* I. ÚS 4/00, I. ÚS 48/00). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02). Inými slovami, právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (napr. I. ÚS 44/03).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť okrem iného nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 122/02).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky s právnym názorom všeobecných súdov, teda s ich interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení vo veci sťažovateľky. Podľa názoru ústavného súdu nemožno dospieť k záveru, že by rozsudok krajského súdu bolo potrebné považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Bolo nepochybné v právomoci krajského súdu príslušné zákonné ustanovenia vyložiť. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad krajského súdu z ústavného hľadiska neospravedliteľný a neudržateľný, tak aby jeho následkom došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, ktoré sťažovateľka namieta. V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na tú skutočnosť, že krajský súd potvrdil zamietnutie žaloby z dôvodu jej predčasnosti. Nedošlo teda k tomu, že by krajský súd považoval nároky sťažovateľky za nedôvodné s konečnou platnosťou, a to ani v tej časti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal prisúdenia majetkových sankcií. Preto v tejto časti podľa názoru ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená.

K namietanému porušeniu čl. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 11 Listiny ústavný súd uvádza, že ich aplikácia sa v individuálnych sťažnostiach viaže na vyslovenie porušenia individuálne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa, a preto požiadavka na vyslovenie porušenia čl. 1, čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 11 Listiny bez vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo slobode sťažovateľa je zjavne neopodstatnená (I. ÚS 34/96).

Z týchto dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (I. ÚS 57/03) po jej predbežnom prerokovaní v senáte odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2004